

fra. Jeg troer heller ikke, at det i Sandhed har noget paa sig, at Begunstigelser som de omhandlede behøves for at fremme de omspurgte Communeanlæg; thi jeg kan ikke tænke mig, at Tolden af de Gjenstande, som omhandles, kan i Forhold til de meget betydelige Udgifter, som Anlæg af de omhandlede Slags medfører, være af den Betskaffenhed, at en Commune, ved at maatte udrede denne Told, kan lade sig afholde fra at gjøre, hvad den ellers har Kræfter til, og hvad den ellers fandt vilde være til Communens Lary, og forsaavidt som man paaberaber sig, at fremmede Entreprenører ikke vilde indlade sig paa at bære Toldafgifter, som de ikke kunne beregne, saa er dette vistnok meget let for Communerne, saaledes som af den høitærede Finansminister er udviklet, at bringe dette i Rigtighed, og jeg skulde troe, at det mere er et Paassud end en virkelig Grund. Men med alt dette troer jeg dog, at de Forhold, som ere udviklede af den høitærede Finansminister, ere af den Natur, at man ikke billig kan negte Odense det, som er tilstaaet Kjøbenhavn, og som Odense Commune ved at indlade sig paa de omhandlede Foretagender vistnok har gjort Regning paa, og jeg skulde ogsaa finde, at det vil være ganske hensigtsmæssigt at sætte endnu en kort Tid, hvori andre Communer kunne have den samme Ret, og navnlig med Hensyn til, at man ikke kan vide, om der ikke allerede i enkelte andre Communer er begyndt paa Foretagender, som sigte til lignende Anlæg, og at det altsaa vil være mindre billigt, at de, som vare mindre formuende, ikke skulle nyde den Begunstigelse, som de mere formuende Communer have faaet. Men det forekommer mig, at det var godt, at blive ved den Frist, som det foreliggende Lovforslag giver, ikke fordi det jo i sig selv er vilkaarligt, om man vil tage Mæret 1854 eller 1857, men det forekommer mig, at der i den Omstændighed, at Rigsdagen vilde forlænge den Tid, som var fassat i Lovforslaget, ville vise en Tilbøielighed til at vedligeholde saadanne Begunstigelser. De samme Grunde, som tale for at forlænge Fristen til 1857, kunne ligesaa godt gjøres gjældende i Fremtiden for en yderligere Forlængelse; thi det er jo vist, at der

er mange Communer, som ikke ville have Kræfter til at udføre saadanne Foretagender strax, da de udbortes Betingelser ikke finde Sted, som gjorde det muligt, at fuldbringe dem i en kort Tid, men dette kan ligesaa vel gjælde, naar man sætter Fristen til 1857, som naar man sætter den til 1854. Det forekommer mig derfor ikke at være uvigtigt, at man begrænsede sig til Mæret 1854, ikke fordi det gjør stor Forskiel i Principet, enten man sætter 1854 eller 1857, men det forekommer mig, at Tidens Forlængelse ved Rigsdagens Beslutning er et Slags Tegns paa, at man har Tilbøielighed til at bevirke saadanne Begunstigelser. Det var at ønske, at det paa nogen Maade kunde blive klart, at der ikke var saadanne Begunstigelser at vente i Fremtiden, forat Communerne eller Andre ikke skulde gjøre Regning paa at begynde Foretagender, som ere beregnede paa at faae saadanne Begunstigelser og dert siden finde et Motiv til virkelig at erholde dem. Jeg skal forøvrigt gjøre en lille Bemærkning med Hensyn til det Spørgsmaal, hvorvidt Resolutionen af 1845 var en nødvendig Følge af den i 1825; jeg veed nok, at den er bleven betragtet saaledes, men jeg troer, at det, der var bevilget i 1845, ikke i sig indeholdt nogen synderlig Grund for, at den ommeldte Begunstigelse skulde bevilges i 1845. Jeg vil ikke tale om den formelle Omstændighed, at det, der blev bevilget i 1825, var bevilget det saakaldte engelske almindelige Gascompagnie, som strax opløste sig, og hvorved Bevillingen altsaa var hævet; thi det forholder sig jo ganske rigtigt, hvad den høitagtede Finansminister har udtalt, at Begunstigelsen dog i Grunden var givet til Communens Bedste.

Det forekommer mig imidlertid, at der var en stor Forskiel imellem 1825 og 1845; i 1825 var der kun meget enkelte af de største Stæder i Europa, som havde Gasbelysning, det var altsaa et stort Fremfærd, man vilde gjøre ved at indføre den her. Derhos var det en Tid, hvor Kommunen var meget trykket, hvor Communalbestyrelsen gjorde Vanskeligheder ved alle forhøiede Udgifter, og at Kommunen blot ved den Calcule, man gjorde om, at Gasbelysningen ikke vilde koste mere, end hvad den daværende Gadebelysning kostede, lod sig bevæge til